

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/89/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423200698
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6423200698.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/X, XXX XX E. F. G., právne zastúpená JUDr. Michalom Vlkolinským, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Námestie SNP 87/8, 960 01 Zvolen, proti žalovanej: H. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. I. J. XXX/XX, XXX XX J. G., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou Dobiš s.r.o., so sídlom Nám. Matice slovenskej 409/6, 965 01 Žiar nad Hronom, IČO: 36 857 327, v konaní o zaplatenie 440,- € s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/17/2023-105 z 28. júna 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 440,- € s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 440,- € od 24.08.2022 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni trovy prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie žalobu žalobkyne zamietol (I. výrok) a vyslovil, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o ich výške (II. výrok).

1.1 Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou podanou na súde prvej inštancie domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 440,- € s príslušenstvom, ktorý nárok odôvodnila tým, že na základe Krátkodobej nájomnej zmluvy zo dňa 01.06.2022 žalovaná ako prenajímateľka prenechala žalobkyni do nájmu byt na dobu určitú do 01.06.2023, a zároveň sa zmluvné strany dohodli, že žalobkyňa zaplatí žalovanej vratnú kauciu vo výške 440,- €, ktorú jej žalovaná po skončení nájmu nevrátila.

1.2 Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že Krátkodobá nájomná zmluva zo dňa 01.06.2022 bola uzavretá medzi žalovanou ako prenajímateľkou a žalobkyňou ako nájomyňou a zároveň, že byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí vo vchode č. X bytového domu súp. č. XXX, zapísaný na LV č. XXXX, pre katastrálne územie E. F. G., ktorý bol predmetom nájmu v zmysle Krátkodobej nájomnej zmluvy, bol ku dňu 01.06.2022 vo vlastníctve matky žalovanej H. A., nar. XX.XX.XXXX.

1.3 Súd prvej inštancie dospel na základe takto zisteného skutkového stavu k právnomu záveru, že nakoľko v čase uzavretia nájomnej zmluvy žalovaná nebola vlastníčkou predmetného bytu, nebola oprávnená takúto zmluvu ani uzavrieť. Pokiaľ žalovaná poukazovala na splnomocnenie zo dňa 08.05.2022, v zmysle ktorého ju H. A. splnomocnila v plnom rozsahu, aby ju zastupovala pri prenajímaní nehnuteľnosti v jej vlastníctve, žalovaná mohla vlastníčku bytu pri právnom úkone zastupovať, avšak

ako prenajímateľka mala byť v zmluve označená vlastníčka bytu. Žalovaná ako prenajímateľka nemala oprávnenie takýto právny úkon uzavrieť, pretože jej toto právo nesvedčalo, vzhľadom na čo je Krátkodobá nájomná zmluva zo dňa 01.06.2022 neplatná.

1.4 Súd prvej inštancie však vyslovil názor, že k uzavretiu zmluvy o nájme bytu došlo konkludentne, keďže žalobkyňa do nájmu bytu reálne vstúpila, byt so súhlasom vlastníčky bytu užívala, pričom za mesiac jún 2022 zaplatila nájom. Vzťah medzi stranami sporu bol preto daný ustanoveniami zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „O.z.“), nie ustanoveniami zákona č. 98/2014 Z.z. o krátkodobom nájme bytu. Strany sporu sa podľa súdu prvej inštancie konkludentne dohodli aj na tom, že žalobkyňa zaplatí vratnú kauciu vo výške 440,- €, obsah ktorej dohody korešponduje s obsahom Krátkodobej nájomnej zmluvy a zároveň medzi stranami nebolo sporné, že vratnú kauciu žalobkyňa zaplatila do rúk žalovanej dňa 01.06.2022 pri podpise zmluvy. Vzhľadom na obsah splnomocnenia zo dňa 08.05.2022 bola žalovaná oprávnená k jej prevzatiu za vlastníčku bytu.

1.5 Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ žalovaná poukazovala na ustanovenie čl. III. bodu 4 Krátkodobej nájomnej zmluvy týkajúce sa zmluvnej pokuty, v zmysle § 544 ods. 2 O.z. musí byť prípadná zmluvná pokuta dohodnutá písomne, ktorú skutočnosť žalovaná v spore vzhľadom na neplatnosť Krátkodobej nájomnej zmluvy nepreukázala.

1.6 S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na vrátenie sumy 440,- €, nie však od žalovanej, ktorá bola na základe predloženého splnomocnenia len oprávnená prevziať vratnú kauciu vo výške 440,- € od žalobkyne pre vlastníčku bytu, vzhľadom na čo nie je v konaní pasívne vecne legitimovaná a z toho dôvodu žalobu žalobkyne zamietol.

1.7 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žalovanej ako úspešnej procesnej strane priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podala odvolanie žalobkyňa. Uplatnila odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“), t.j., že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 Žalobkyňa namietla, že súd prvej inštancie postupoval nad rámec procesnej obrany žalovanej, keď konštatoval, že k uzavretiu zmluvy o nájme bytu mohlo dôjsť aj konkludentne. Súd prvej inštancie ustálil, že k takémuto právnemu úkonu došlo, nakoľko žalobkyňa byt so súhlasom vlastníčky bytu užívala, pričom z vykonaného dokazovania, ani z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé na základe čoho súd prvej inštancie k uvedenému záveru dospel. Súd prvej inštancie v tomto smere porušil zásadu rovnosti strán. Vo vzťahu ku Krátkodobej nájomnej zmluve, resp. k užívaniu bytu so súhlasom vlastníčky žalovaná neuplatnila žiadnu námietku a teda neuniesla bremeno tvrdenia a ani neoznačila žiadne dôkazy. Napriek tomu súd prvej inštancie v rozhodnutí proaktívne zastúpil tieto procesné práva vyhradené žalovanej. Súdu prvej inštancie však nesvedčí právo uplatňovať za stranu sporu prostriedky procesnej obrany, teda bez aktivity strany uplatniť hmotnoprávnu námietku, ktorou je predmetné konštatovanie súdu prvej inštancie, keď žalovaná v tomto smere neuviedla žiadne tvrdenia ani dôkazy. Strany sporu samé svojou procesnou aktivitou vytvárajú súdu podklad pre rozhodnutie. To, že žalovaná neuniesla bremeno tvrdenia a ani nenavrhol žiadne dôkazy, je jej procesným rozhodnutím. Na druhú stranu však voči žalobkyni je takýto procesný postup súdu prvej inštancie neadekvátny, pretože žalobkyňa nemala možnosť argumentovať voči názoru o konkludentnom vzniku zmluvy o nájme bytu, keďže nevedela, že takáto otázka bude v konaní súdom riešená a súd prvej inštancie ju neuviedol ani v predbežnom právnom posúdení sporu na pojednávaní. Na podporu svojej argumentácie v tomto smere žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/17/2010 zo dňa 28.03.2012. Žalobkyňa tiež dala do pozornosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zaoberajúce sa právom na spravodlivé súdne konanie a zásadou voľného hodnotenia dôkazov.

2.2 Ďalej žalobkyňa poukázala na to, že súd prvej inštancie, ktorý Krátkodobú nájomnú zmluvu posúdil ako neplatnú, uviedol, že strany sa konkludentne dohodli aj na tom, že žalobkyňa zaplatí vratnú kauciu vo výške 440,- €, čo korešponduje s obsahom Krátkodobej nájomnej zmluvy, pričom súd prvej inštancie neuviedol, v čom malo spočívať konkludentné konanie žalobkyne vo vzťahu k dohode o tzv. vratnej kaucii, pretože buď je Krátkodobá nájomná zmluva neplatná ako celok a nie je možné niektoré jej časti prezentovať ako konkludentnú dohodu strán sporu alebo je platná. Žalobkyňa sa preto nestotožnila so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie na strane žalovanej.

2.3 Žalobkyňa tiež dala do pozornosti ustanovenie § 32 ods. 1 O.z., na základe ktorého vyvodila, že z právneho úkonu – Zmluvy o krátkodobom nájme bytu nevyplývalo, že žalovaná koná za vlastníčku bytu

H. A., pričom túto skutočnosť žalovaná neuviedla ani v podanom odpore proti platobnému rozkazu. Až vo vyjadrení zo dňa 07.06.2023 žalovaná doložila splnomocnenie, ktorým ju H. A. splnomocnila v jej mene predmetnú nehnuteľnosť prenajímať. Taktiež podpis vlastníčky bytu na predložennom splnomocnení nie je úradne overený, a preto je otázne, či predložené splnomocnenie bolo skutočne podpísané v uvedený deň, a či ide o jej podpis. Žalobkyňa od samého počiatku konala vo veci nájmu so žalovanou, žalovaná vystupovala ako vlastníčka predmetného bytu, Krátkodobú nájomnú zmluvu podpísala ako vlastníčka bytu a ako vlastníčka bytu prevzala aj všetky plnenia zo strany žalobkyne.

2.4 S poukazom na vyššie uvedené žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe žalobkyne vyhovie a prizná jej nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadřila.

4. Krajský súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne podľa § 34 ods. 1 C.s.p. po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu nenaplnenia zákonných podmienok podľa § 385 ods. 1 C.s.p. pre jeho nariadenie vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) posudzujúc správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie s prihliadnutím na obsah odvolania žalobkyne, keďže dôvodmi odvolania podľa § 380 ods. 1 C.s.p. je odvolací súd viazaný dospieť k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 C.s.p. zmeniť, pretože nie sú dané dôvody na jeho potvrdenie ani zrušenie.

5. Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

6. Uznesením č. k. 17Co/89/2023-121 zo dňa 20.02.2024 vyzval odvolací súd žalobkyňu a žalovanú, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 32 ods. 1 a § 457 Občianskeho zákonníka v spore, ktoré súd prvej inštancie vo veci neaplikoval, a ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie veci za rozhodujúce. Predmetné uznesenie doručil odvolací súd elektronicky právnenému zástupcovi žalobkyne dňa 26.02.2024 a právnenému zástupcovi žalovanej dňa 22.02.2024. Žalovaná sa na uvedenú výzvu odvolacieho súdu v určenej lehote nevyjadřila. Dňa 07.03.2024 doručila žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolaciemu súdu vyjadrenie, v ktorom zopakovala svoju odvoláciu argumentáciu a uviedla, že z právneho úkonu žalovanej nevyplývalo, že koná za vlastníčku bytu H. A., pričom túto skutočnosť žalovaná neprezentovala ani pri podpise zmluvy, ani v podanom odpore proti platobnému rozkazu. Až vo vyjadrení zo dňa 07.06.2023 žalovaná doložila splnomocnenie v mene jej matky predmetnú nehnuteľnosť prenajímať. Okrem toho podpis matky žalovanej na predložennom splnomocnení nie je úradne overený, a preto nie je zrejmé, či splnomocnenie bolo skutočne podpísané v deň, ktorý je v ňom uvedený a či je skutočne jej podpisom. Žalobkyňa od samého počiatku konala vo veci nájmu so žalovanou, žalovaná vystupovala ako vlastníčka predmetného bytu, Krátkodobú nájomnú zmluvu podpísala ako vlastníčka bytu a ako vlastníčka bytu prevzala aj všetky plnenia zo strany žalobkyne s tým súvisiace. Ďalej žalobkyňa poukázala na to, že užívala predmetný byt na základe zmluvy, o ktorej neplatnosti nemala vedomosť až do momentu, keď v prebiehajúcim súdnom konaní bolo zistené, že žalovaná nie je jeho vlastníčkou a nebola teda oprávnená prenechať ho do nájmu žalobkyne a prijať vratnú kauciu v sume 440,- €. Podľa žalobkyne je preto vylúčené, aby vrátila žalovanej všetko, čo podľa zmluvy dostala, pretože takéto plnenie sa ukončením užívania bytu objektívne stalo nemožným. Záväzok žalobkyne tak zanikol, na strane druhej má žalobkyňa naďalej ako oprávnený subjekt právneho vzťahu právo na vrátenie svojich finančných prostriedkov.

7. Odvolanie žalobkyne je dôvodné.

8. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 C.s.p.). Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní preto nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 C.s.p.). K zmene napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie pristúpil odvolací súd len na základe iného právneho posúdenia pasívnej vecnej legitímácie z neplatnej zmluvy (iného právneho posúdenia zisteného skutkového stavu veci).

9. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie pre účely rozhodnutia o podanom odvolaní žalobkyne ťažiskovo vyplynul skutkový stav veci, podľa ktorého žalobkyňa ako nájomca a žalovaná

ako prenajímateľ uzatvorili dňa 01.06.2022 Krátkodobú nájomnú zmluvu, na základe ktorej prenechala žalovaná žalobkyni do užívania nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, pre katastrálne územie E. F. G. a to byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí vo vchode č. X bytového domu súp. č. XX, postaveného na parc. č. K. XXX, ako aj spoluvlastnícky podiel o veľkosti XXXX/XXXXXX na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu a na pozemku parc. č. K. XXX, na ktorom je bytový dom postavený. Nájomný vzťah bol dohodnutý na dobu určitú od 01.06.2022 do 01.06.2023. Celková mesačná platba za byt činila 440,- € s tým, že pri podpise zmluvy mal nájomca (žalobkyňa) zložiť k rukám prenajímateľa (žalovanej) aj čiastku 880,- € pozostávajúcu z vratnej zálohy vo výške 440,- € a nevratnej zálohy v sume 440,- €. V Krátkodobej nájomnej zmluve bolo tiež dojednané, že prenajímateľ má v prípade nedodržania zmluvných podmienok právo ponechať si nájomcom zloženú kauciu. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že ku dňu uzavretia zmluvy (01.06.2022) bol predmet nájmu vo vlastníctve matky žalovanej H. A., nar. XX.XX.XXXX. Počas konania na súde prvej inštancie žalovaná predložila splnomocnenie zo dňa 08.05.2022, v zmysle ktorého ju H. A. splnomocnila v plnom rozsahu na zastupovanie pri prenajímaní predmetnej nehnuteľnosti.

10. Podľa § 32 ods. 1 O.z. ak z právneho úkonu nevyplýva, že niekto koná za niekoho iného, platí, že koná vo vlastnom mene. Predmetné ustanovenie Občianskeho zákonníka zakotvuje všeobecné pravidlo, podľa ktorého vo vzťahu medzi konajúcou a treťou osobou platí, že úkon konajúcej osoby sa považuje za úkon toho, kto úkon urobil, a to bez zreteľa na to, či prípadne konajúca osoba ohľadne práv a povinností, ktoré vyplývajú z jeho úkonu, dohodla s iným (napr. splnomocniteľom) niečo iné. Pre ustálenie osôb, medzi ktorými vznikol zmluvný vzťah je teda rozhodujúce to, či ten, kto prípadne konal za iného, túto skutočnosť dal na vedomie zmluvnej strane, s ktorou koná. V prípade sporu, dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že druhú stranu oboznámil, že koná za iného zaťažuje zmocnenca. Inak platí, že konal vo vlastnom mene a právne dôsledky z toho vyplývajúce stihajú jeho osobu.

11. Z Krátkodobej nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 01.06.2022 nevyplýva, že žalovaná konala v mene vlastníčky bytu č. X H. A.. V zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 O.z. však táto skutočnosť musela vyplývať už z uvedeného právneho úkonu (Krátkodobej nájomnej zmluvy zo dňa 01.06.2022), a pokiaľ tomu tak nebolo, je nutné vychádzať zo zákonom ustanovenej právnej domnienky, že žalovaná konala vo vlastnom mene. Predmetné ustanovenie § 32 ods. 1 O.z. slúži práve na to, aby bola chránená dobrá viera strán zmluvy a právna istota v tom, že ten s kým konajú je aj účastníkom právneho úkonu, ak z právneho úkonu nevyplýva inak. Splnomocnenie udelené vlastníčkou bytu H. A. zo dňa 08.05.2022 doložené do spisu žalovanou dňa 07.06.2023 (pravosť ktorého vzhľadom na znenie nájomnej zmluvy, pri ktorej toto splnomocnenie použité nebolo, nebol dôvod skúmať) je preto v tomto smere bez právneho významu. Žalobkyňa správne dôvodí, že uvedené splnomocnenie by oprávňovalo žalovanú na uzavretie zmluvy o nájme bytu vo vlastníctve jej matky platnou zmluvou, ak by v zmluve bola za prenajímateľa bytu označená jej vlastníčka, ktorú by na základe splnomocnenia zastupovala žalovaná. Hoci sa žalovaná v Krátkodobej nájomnej zmluve zo dňa 01.06.2022 ako aj v odpore proti Platobnému rozkazu Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 30.03.2023 označuje za prenajímateľku bytu, v priebehu celého konania nepreukázala oprávnenie disponovať s bytom vo vlastníctve inej osoby a brať z predmetu bytu úžitky. Nakoľko žalovaná nemohla byť prenajímateľkou bytu z dôvodu chýbajúceho oprávnenia byť prenajať, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že Krátkodobú nájomnú zmluvu je nutné považovať za neplatný právny úkon v zmysle § 39 O.z. pre rozpor so zákonom a to s ustanovením § 685 ods. 1 O.z.

12. Vratnú kauciu (zálohu) podľa Krátkodobej nájomnej zmluvy zložila žalobkyňa k rukám žalovanej. V konaní žalovaná nevzniesla žiadne skutkové tvrdenie (žiaden prostriedok procesnej obrany), že by sumu 440,- € odovzdala vlastníčke bytu, bránila sa len tým, že obsah zmluvy ju oprávňoval na nevrátenie depozitu z dôvodu, že žalovaná dlhovala na nájomnom a službách poskytnutých s nájmom bytu a podľa bodu 4 článku III. Krátkodobej nájomnej zmluvy, v takom prípade bola ako prenajímateľka oprávnená ponechať si vratnú kauciu ako zmluvnú pokutu za nedodržanie zmluvných podmienok. Obrana žalovanej v tomto smere však neobstojí. Nakoľko je Krátkodobá nájomná zmluva neplatná ako celok, žalovaná si z nej nemôže odvodzovať nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, keď podľa § 544 ods. 2 O.z. zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

13. Podľa § 451 ods. 1 a 2 O.z., kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

14. V zmysle § 457 O.z. ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

15. Inštitút bezdôvodného obohatenia vyjadruje zásadu občianskeho práva, že nikto sa nesmie bezdôvodne obohatiť na úkor iného a pokiaľ k tomu dôjde, je povinný takto získaný prospech vrátiť. Pojmom vecná legitímácia je potrebné rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva. Skúmanie danosti vecnej legitímácie strán v spore je závislé od konkrétneho hmotného práva, ktorého aplikácia prichádza do úvahy na dokazovaním zistený, resp. nesporný skutkový stav veci. Kto je v rámci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie pasívne vecne legitímovaný, vyplýva z ustanovenia § 451 O.z., podľa ktorého je ním ten, koho majetok sa na úkor druhého neoprávnenne zväčšil alebo u koho nedošlo k zmenšeniu majetku napriek tomu, že k tomu malo v súlade s právom dôjsť. Aktívne vecne legitímovaným subjektom k uplatneniu práva zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je ten, na úkor koho bolo bezdôvodné obohatenie získané.

16. Predmetom odvolacieho konania zostala otázka, od koho sa môže žalobkyňa domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, a to či od žalovanej alebo od vlastníčky bytu H. A.. Pre jej posúdenie bolo potrebné vychádzať z ustanovení § 451 ods. 1 a 2 O.z. a § 457 O.z. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia opakovane uvádzal, že § 457 O.z. predstavuje úpravu, ktorá nadväzuje na základný princíp bezdôvodného obohatenia vyjadrený v § 451 O.z., ktoré zakladá všeobecnú povinnosť toho, kto sa na úkor iného obohatil, toto obohatenie vydať a bližšie vymedzuje rozsah reštitučnej povinnosti pre prípady plnení z neplatných zmlúv. Ustanovenie § 457 O.z. ustanovuje, že v prípade bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia z neplatnej zmluvy sú vo vzájomnom vzťahu iba účastníci tohto právneho úkonu a týmto teda prináleží aj vecná legitímácia (aktívna aj pasívna) v spore o toto obohatenie (porovnaj Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/70/2021 zo dňa 23.11.2022 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 55/2023, Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/71/2016 zo dňa 24.04.2017, ktoré prešlo testom ústavnosti pod I. ÚS 28/2019). Závazkový právny vzťah sa môže dotýkať právnej sféry iba tých, ktorí sú jeho účastníkmi. Zo záväzkového právneho vzťahu vzniknutého zo zmluvy sú oprávnený a povinný len strany zmluvy (a ich právní nástupcovia), obsah záväzkového právneho vzťahu je určený zásadne zmluvnými stranami a plnenie zo záväzkového právneho vzťahu môže požadovať len účastník zmluvy. V prerokovanej veci vznikol záväzkový vzťah len medzi stranami sporu. Žalobkyňa a vlastníčka bytu H. A. do záväzkového vzťahu spoločne nevstúpili, keď k vzniku právneho úkonu sa vyžaduje vôľa konajúcej osoby (§ 34 O.z.), bez vôle subjektu právny úkon vzniknúť nemôže. Pokiaľ žalobkyňa a vlastníčka bytu H. A. o sebe navzájom ani nevedeli, nemohol medzi nimi v dôsledku chýbajúcej vôle ani konkludentne vzniknúť nájomný vzťah ako to vyhodnotil súd prvej inštancie, ktorý zároveň v odôvodnení napadnutého rozsudku nezrozumiteľne uvádza kto a akú zmluvu konkludentne uzavrel.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd uzatvára, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej v spore. Nakoľko právny titul na nevrátenie vratnej kaucie v sume 440,- € na strane žalovanej daný nie je a vratnú kauciu v sume 440,- € prevzala od žalobkyne žalovaná, žalovanej vznikla aj povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie. Nevrátením predmetnej sumy sa žalovaná na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila (plnením z neplatného právneho úkonu). Medzi zmluvnými stranami zo zmluvy o krátkodobom nájme bytu nevznikol synalagmatický záväzok zo zákona (§ 457 O.z.). Žalobkyni nebolo možné uložiť povinnosť zo synalagmatického záväzku z dôvodu, že na jej strane bezdôvodné obohatenie na úkor žalovanej nevzniklo.

18. V zmysle § 563 O.z. nastala splatnosť dlhu po uplynutí lehoty (3 pracovných dní) na plnenie v zmysle predžalobnej výzvy žalobkyne zo dňa 10.08.2022, doručenej žalovanej dňa 18.08.2022 (čo nebolo medzi stranami sporné), ktorý žalovaná v predmetnej lehote nezaplatila. Odvolací súd preto priznal žalobkyni aj úroky z omeškania v zákonnej výške 5 % ročne v súlade s § 517 ods. 1 a 2 O.z. v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. tak ako si ich žalobkyňa uplatnila, od 24.08.2022 do zaplatenia.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené bol odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p. o nesprávnom právnom posúdení veci zo strany súdu prvej inštancie uplatnený žalobkyňou dôvodne.

20. Pokiaľ žalobkyňa v podanom odvolaní označila aj odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a d/ C.s.p. (porušenie práva na spravodlivý súdny proces, iná vada konania), tieto nepovažoval odvolací súd za dôvodné.

20.1 Žalobkyňa videla naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p. v postupe súdu prvej inštancie, ktorý podľa nej konal nad rámec procesnej obrany žalovanej, keď skonštatoval, že k uzavretiu nájomnej zmluvy mohlo dôjsť aj konkludentne, čím porušil zásadu rovnosti zbraní. K uvedenému odvolací súd konštatuje len toľko, že pokiaľ súd prvej inštancie vyhodnotil (hoci nesprávne) konkludentne vzniknutý vzťah z nájomnej zmluvy, uvedené predstavuje zo strany súdu prvej inštancie právne posúdenie skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, a preto nie je možné v tomto smere konštatovať porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Z odvolania žalobkyne nie je zistiteľné, akú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p. žalobkyňa vytýka a tu pre nezdôvodnenie odvolacieho dôvodu odvolací súd konštatuje, že odvolací dôvod naplnený nebol.

21. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd zmenil napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v zmysle § 388 C.s.p. tak, že žalobe vyhovel v zmysle výrokovej časti tohto rozsudku (I. výrok).

22. Výrok o trovách konania je podľa § 379 písm. a/ C.s.p. závislým výrokom na rozhodnutí vo veci samej. Podľa § 396 ods. 2 C.s.p., ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 C.s.p. rozhodol o trovách konania (prvoinštančného aj odvolacieho) tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100 % . O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti II. výroku tohto rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. Z toho dôvodu viazal odvolací súd začiatok plynutia lehoty na plnenie náhrady trov konania podľa § 232 ods. 2 C.s.p. na právoplatnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

23. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).